

استراتژی مطالعه دروس عمومی

ادبیات

تألیف: مهندس مسعود مہریاد

لایف کوچ و کوچ زندگی تحصیلی

ادبیات فارسی:

تعداد تست: ۲۵ شماره تست: ۱-۲۵ زمن کل: ۱۸ دقیقه زمان پاسخ‌گویی به هر تست: ۴۳/۲ ثانیه

← ۱۸ درس	} منابع	۱- ادبیات دهم
← ۱۸ درس		۲- ادبیات یازدهم
← ۱۸ درس		۳- ادبیات دوازدهم

* در درس ادبیات فارسی مهم‌ترین منبع درسی که حتماً باید خوانده شود خود کتاب درسی است.

درس ادبیات با ضریب بالا و زمان کم اولین درس دفترچه عمومی در کنکور است. سؤالات این درس تا سال ۸۳ قابل پیش‌بینی و حفظی بود اما از سال ۸۴ سؤال‌ها بسیار مفهومی شد به طوری که روخوانی دقیق و روان سؤال‌ها حدود ۱۲ دقیقه زمان نیاز دارد و وقتی که زمان از ۱۸ دقیقه می‌گذرد داوطلب وارد مرحله استرس و اضطراب می‌شود در این سال‌ها کسب درصد بالا در ادبیات از ریاضیات سخت‌تر شده است اما دلیل نمی‌شود درصد بالا غیرممکن باشد.

کسب درصد بالا تابع استفاده از سیستم هوشمندانه و دقیقی است که قدرت و سرعت تشخیص ما را در سؤالات بالا ببرد. در واقع قدرت تشخیص به این معناست که شما در روز کنکور بتوانید از بین چهار گزینه یک گزینه را به عنوان گزینه صحیح انتخاب کنید پس برای رسیدن به این مرحله هر چه دقت و تسلط شما در متون و ... ابیات بیشتر باشد قدرت تشخیص شما هم به همان میزان افزایش می‌یابد و سرعت تشخیص منحصر به راهکارها و تکنیک‌های خاصی است که برای مثال به شما می‌گوید صورت سؤال یا قسمتی از صورت سؤال را با دقت بخوانید و سپس با استفاده از تکنیک و راهکارهای موردنظر زمان را ذخیره کنید در واقع برای خودتان زمان می‌خرید!

۲۵ سؤال مطرح شده برای شما به طور کلی از ۶ موضوع تشکیل شده است که شامل لغت و املاء، آرایه‌های ادبی، قرابت معنایی (دریافت مفهوم و درک معنا)، دستور زبان فارسی و تاریخ ادبیات است که هر کدام را به طور کامل توضیح می‌دهیم که ادبیات فارسی شامل ۲ بخش حفظی و تحلیلی است که ابتدا بخش حفظی سپس بخش تحلیلی را بررسی می‌کنیم.

واژگان:

سهم واژگان در کنکور ۳ تست است باید دقت کنیم طرح سؤالات فقط از بخش ستاره‌دار کتاب نیست و باید تمامی واژگان حتی واژگان موجود در تمرین‌های هر درس مورد مطالعه قرار بگیرد. به طور کلی و طی بررسی سؤالات کنکور از سال ۸۴، ۷۰ درصد از سؤالات از بخش ستاره‌دار کتاب مطرح می‌شود این لغات ستاره‌دار در انتهای کتاب‌های ادبیات ۳ پایه آمده است و ۳۰ درصد باقی‌مانده از لغات متن و تمرین‌ها است و دور هر لغت سخت و مهم خط بکشید و معنای دیگر را کنارشان با رنگ‌های مختلف بنویسید.

برای حفظ کردن لغات هر شب زمان مشخصی بگذارید و لغات شب گذشته را نیز مرور کنید و می‌توانید برای حفظ کردن بهتر از روش جعبه لایتنر استفاده کنید.

۱- کلمه‌هایی که معنی آن‌ها را فراموش می‌کنید در یک جمله به کار ببرید با به کار بردن این روش لغات را راحت‌تر به خاطر می‌سپارید ← مثال: از خداوند خواستار شفا و بهبودی شما هستیم.

۲- تمامی معانی یک واژه را به خاطر بسپارید و تنها به کلمه اول بسنده نکنید در بسیاری از موارد طراحان کنکور معنی دوم یا سوم یک واژه را مورد پرسش قرار داده‌اند.

در کدام گزینه به معنی درست واژه‌های «اعطاء- التهاب- اهتزاز- جنون» اشاره شده است

(ریاضی ۹۷)

۱- عطا کردن- ورم کردن- درخشیدن- بی‌خردی

۲- بخشش- برافروختگی- دوری کردن- شیفتگی

۳- واگذاری- شعله آتش- جنبیدن- شیدایی

۴- هدیه دادن- زبانه آتش- پرهیز کردن- شوریدگی

معنی درست واژه‌ها: اعطا: واگذاری، بخشش، عطا کردن / التهاب: برافروختگی، زبان و شعله آتش / اهتزاز: افزایش، جنبیدن، به اهتزاز آمدن، به حرکت درآوردن پرچم (احتزاز: دوری کردن) / جنون: شیفتگی، شیدایی، شوریدگی

پاسخ صحیح گزینه‌ی ۳ است.

۳- به جمع و مفرد بودن کلمات و معانی آن‌ها دقت کنید.

معنی چند واژه در کمانک روبه‌روی آن درست نوشته شده است؟

(انسانی با تغییر ۹۷)

«حک (برملا کردن) / صلیب (شکنجه) / سطور (چهارپایان) / متلاطم (ضربه زدن) / باج (مالیات) / افسرده (منجمد) / بنات (دختر) / زَبَر (ناهموار)»

۱- چهار

۲- سه

۳- دو

۴- یک

معنی درست واژه‌ها: حک: ۱- ساییدن، ۲- تراشیدن نقش یا نوشته‌ای بر روی جسمی سخت / صلیب: نشانه مسیحیان / سطور: سطرها، خطها، جمع سطر / متلاطم: بر هم دیگر لطمه زنده، خروشان (در مورد امواج دریا) / بنات: دختران، جمع بنت / زبر: بالا، فوق، مقابل پایین.

پاسخ صحیح گزینه‌ی ۳ است.

۴- به واژه‌های هم‌آوا و مشابه دقت کنید و سعی کنید این کلمات را در جملات یاد بگیرید.

واژه‌های هم‌آوا ← هایل: واسط، مانع / هایل: ترسناک

واژه‌های مشابه ← بنان: انگشت / بنات: دختران

خدو: آب دهان / خدعه: حيله و نیرنگ

۵- واژه‌ها را طبقه بندی کنید تا در تست‌ها دچار ضعف و سردرگمی نشوید:

سمنند: اسب زردرنگ	کرمیت: اسب سرخ مایل به سیاه	کرنند: اسبی که رنگ او میان زرد و بور باشد.
-------------------	-----------------------------	--

۶- تمامی واژه‌های مترادف و متضاد کتاب درسی را به خاطر بسپارید.

کدام گزینه از واژه‌های زیر مترادف نیستند؟

(سراسری خارج از کشور ۸۹)

۱- شرنگ- رز- تاک

۲- کمیت- کردند- کهر

۳- نفیر- صفیر- غریو

۴- جوشن- گبر- بربیان

همه کلمات در گزینه‌ی ۲ به معنای «اسب» هستند و در گزینه‌ی ۳ همه به معنای «فریاد» و در گزینه‌ی ۴ به معنای «زره» و در گزینه‌ی ۱ شرنگ و رز به معنای «زهر» اما تاک به معنای «درخت انگور» است.

به عنوان نکته‌ی پایانی باید بگوییم گاهی اوقات معانی کلمات داخل کتاب با کتاب‌های کمک درسی متفاوت است یادتان نرود منبع اصلی ما کتاب درسی است و تسلط اصلی شما باید بر کتاب باشد.

تاریخ ادبیات:

اکثر تست‌های تاریخ ادبیات دو نوع هستند:

۱- تست‌هایی که در آن‌ها اسم کتاب، نوع نثر و نظم، ویژگی‌های حماسه و ... می‌خواهند

۲- تست‌هایی که در آن‌ها اول یک توضیح می‌دهند و بعد اسم نویسنده، شاعر و یا یک کتاب به‌خصوص را می‌پرسند.

اگر شما ۳ دور کتاب را بخوانید به طوری که در بخش اول ← به صورت روزنامه‌وار متن را بخوانید و در بخش دوم ← به متن نگاه نمی‌کنید و هرچه یادتان می‌آید را می‌گویید و زیر قسمت‌هایی که یادتان نبوده را خط کمرنگ می‌کشید و حفظ می‌کنید و در بخش سوم ← باز به متن نگاه نمی‌کنید و هر چه می‌دانید را می‌گویید ولی این دفعه هرچه یادتان نبود را در کادر می‌گذارید. در انتهای این روش هیچ وقت اسم کتاب و سؤال‌های مرتبط با آن را از یاد نمی‌برید.

نکته ← حداقل یک روز در هفته $\frac{1}{30}$ ساعت وقت خود را صرف تاریخ ادبیات کنید مخصوصاً در خرداد ماه در یک روز مشخص از هر هفته

۱- می‌توانیم تاریخ ادبیات را خلاصه کنیم و ارتباطی بین آثار نویسنده پیدا کنیم و یا یک داستان ساده برای آن درست کنیم به طور مثال: خواجه عبدالله انصاری معروف به پیر هرات، ملقب به شیخ الاسلام، دانشمند و عارف قرن ۵ و آثار: الهی‌نامه، مناجات‌نامه و ...

مشخصه‌ی آثار: مسجع، لطیف، دلنشین، ساده و سرشار از مفاهیم عرفانی.

۲- یکی از روش‌هایی که بسیار مفید و دقیق از روش کدگذاری است به طور مثال:

آثار نظامی گنجوی ← ملخ‌ها

م ← مخزن الاسرار ل ← لیلی و مجنون خ ← خسرو و شیرین ه ← هفت پیکر ا ← اسکندرنامه

آثار خواجه عبدالله انصاری ← نمک‌زار

ن ← نصایح م ← مناجات‌نامه ک ← کنزالسالكين ز ← زادالعارفين ا ← الهی‌نامه ر ← رساله‌های دل و جان

نکته ← تمامی تاریخ ادبیات‌ها را هر کجای کتاب دیدید بخوانید حتی پشت جلد کتاب درسی‌تان

۳- در کنکور از سال تولد یا سال وفات یا سال عاشق شدن و ... سؤالی نمی‌پرسند به جز چند سؤال مهم.

الف ← سال ۱۳۰۱ ← آغاز شعر نو نیمایی با منظومه افسانه اثر نیما یوشیج

ب ← سال ۱۳۲۴ ← امضای فرمان مشروطه و آغاز ادبیات معاصر جدید

نکته ← به گیج‌کننده‌ها در آثار توجه بیش‌تری داشته باشید:

اسکندرنامه ← نظامی
خردنامه‌ی اسکندری ← جامی

۴ ← بعضی کتاب‌ها دارای ۲ عنوان هستند هر ۲ عنوان را به خاطر بسپارید:

هفت پیکر، بهرام‌نامه ← نظامی

۵ ← در متن درس اگر نام کتابی آمده نویسنده آن را بدانید.

به‌طور مثال در درس کویر دکتر شریعتی که لابه‌لای توضیحات ایشان کتابی با عنوان «آواز پر جبرئیل» آمده و هیچ توضیحی راجب این کتاب یا نویسنده آن داده نشده است اما شما خودتان باید درباره آن جستجو کنید.

نکته ← از حل تست‌های قدیمی که نام کتاب‌ها و نویسندگان در کتاب شما نیست جداً خودداری کنید!

و الان به دو مورد از تست‌ها می‌رسیم:

نام پدیدآورنده چند اثر روبه‌روی آن نادرست ذکر شده است؟

«لطایف‌الطوایف: ابوالفضل بیهقی / بهارستان: سعدی / روایت سنگرزازان ۲: اصغر رباط جزی / قصه شیرین و فرهاد: نظامی گنجوی / الهی‌نامه: سنایی / تیرانا: مهرداد اوستا / سه‌دیدار: نادر ابراهیمی / مائده‌های زمینی و مائده‌های تازه: آندره ژید»

۱-۱

۲-۲

۳-۳

۴-۴

پدیدآورندگان ۴ مورد نادرست ذکر شده است ← لطایف‌الطوایف: فخرالدین علی صفی /

بهارستان: جامی / قصه شیرین و فرهاد: احمد عربلو /

روایت سنگرزازان ۲: عیسی سلمانی لطف‌آبادی.

نوع نوشتاری (نظم یا نثر) در تمام آثار هر گزینه یکسان است به جز: (ریاضی ۹۷)

۱- لطایف‌الطوایف- مرصاد العباد من المبراء الی معاد- من زنده‌ام

۲- قصه‌های دوشنبه- کویر- گلستان

۳- فی حقیقه‌العشق- فیه ما فیه- قابوس‌نامه

۴- جوامع‌الحکایات و لوامع‌الروایات- فرهاد و شیرین- روضه‌خلد.

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح تست است ← جوامع‌الحکایات و لوامع‌الروایات: نثر / فرهاد و شیرین: نظم / روضه‌خلد: نثر و هر ۳ گزینه‌ی دیگر به نثر هستند.

بخش‌های تحلیلی:

آرایه‌های ادبی:

آرایه‌های ادبی به ۳ دسته تقسیم می‌شوند:

الف ← قالب: قالب‌های شعری: غزل- قصیده- قطعه- رباعی- ترجیع بند- ترکیب‌بند- شعر نو «نیمایی»

ب ← بیان: تشبیه- استعاره- تشخیص- کنایه- مجاز

ج ← بدیع: تلمیح- تضمین- ایهام- اغراق- حسن تعلیل- حس آمیزی- اسلوب معادله- جناس- واج‌آرایی (نغمه حروف)- مراعات- تضاد- تناقض- سجع

اکثر تست‌های کنکور از بیان و بدیع است و گاهی تست از قالب داریم.

خطر ← آرایه‌های کتاب درسی را حفظ نکنید با این کار علاوه بر این که ذهنتان را پر می‌کنید ۴ تست را هم از دست می‌دهید پس لطفاً لطفاً لطفاً لطفاً این اشتباه را مرتکب نشوید و ابتدا تک‌تک آرایه‌ها را خوب یاد بگیرید و در طول سال با کمک کتاب آن‌ها را تمرین کنید و نه تمرین الکی ت م ر ی ن کنید نه حفظ!

پیشنهاد می‌کنیم از آرایه تشبیه شروع کنید سپس مجاز و بعد استعاره و کنایه سپس ارتباط بین مجاز و تشبیه را بررسی کنید بعد رابطه‌ی بین مجاز و استعاره و سپس رابطه‌ی بین مجاز و کنایه را.

سؤالات آرایه اکثراً به دو صورت است:

۱ ← کدام آرایه در این تست هست (یا نیست)؟

۲ ← کدام گزینه آرایه X ولو... را دارد (نیاز ندارد)؟

برای اولی گزینه‌ها را دانه به دانه بررسی کنید و رد کنید تا به گزینه‌ی درست برسید اما برای دومی با آرایه‌ای شروع کنید که بهتر بلدید و کم‌تر به دنبالش بگردید و زمان کم‌تری این‌گونه استفاده می‌شود.

نکته ← برای گزینه‌ی تضاد به فعل هم توجه کنید.

آرایه‌های «مجاز- کنایه- متناقض‌نما- حسن تعلیل- اسلوب معادله» به ترتیب در کدام ابیاتی یافت می‌شود؟ (ریاضی ۹۳)

الف) به اندک فرصتی از سفله روگردان شود دولت

که باشد نعل در آتش به دست دیو خاتم را

ب) مرا بر خشک مغزی‌های زاهد گریه می‌آید

به غیر از اشک حسرت نیست باری نخل ماتم را

ج) قضای روزه زآن باشد گران بر خاطر مردم

که دشوار است تنها برگرفتن بار عالم را
(د) هرچه رفت از کف به دست آوردن او مشکل است

چون کند گردآوری گل بوی غارت برده را

(ه) افتادگی برآورد از خاک دانه را

گردنکشی به خاک نشاند نشانه را

۱- ج- ب- د- الف- ه

۲- ج- الف- د- ه- ب

۳- د- الف- ه- ج- ب

۴- د- ب- ه- الف- ج

گزینه‌ی ۳ صحیح است و حالا بررسی بیت‌ها:

مجاز ← بیت «د» ← کف: مجاز از دست

کنایه ← بیت «الف» ← روی‌گردان شدن کنایه از جدا شدن و ترک کردن / نعل در آتش نهادن کنایه از بی‌تابی

متناقض نما ← بیت (ها) ← این که افتادگی (افتادن) موجب بلندمرتبتگی شود.

حسن تعلیل ← بیت «ج» ← دلیل دشواری فضای روزه، سنگینی روزه و تنها بودن در انجام آن است.

اسلوب معادله ← بیت «ب» ← من / گریه آمدن بر خشک مغزی‌های زاهد = نخل ماتم / اشک حسرت ریختن

- آرایه‌های «ایهام- نغمه حروف- تشبیه- تضمین» همگی در کدام بیت یافت می‌شوند؟ «۹۳ تجربی»

۱- تو شور کوه کن آور نه قصه شیرین که کوه عشق به نخن توان تراشیدن

۲- به بوی زلف تو در پیشگاه باد سحر به سان شمع شبستان خوش است لرزیدن

۳- به زیر زلف پرنندین بامداد وصال تویی چو چشمه خورشید در درخشیدن

۴- به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ منم که شه شهرم به عشق ورزیدن

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است ← ایهام: شهریار ← ۱- پادشاه و ۲- تخلص محمدحسین بهجت / نغمه حروف =

تکرار صامت «ش» و «ر» ← ۶ بار / تشبیه: شهر عشق و من به شهر و من به حافظ / تضمین: آوردن یک مصراع کامل از بیت

«منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن منم که دیده نیالوده‌ام به بد دیدن» سروده حافظ

در بیت «آهی روان کشور بلقیس کردهام پیک صبا روانه شهر سبا ببین» کدام آرایه‌ها به کار نرفته است؟
(ریاضی ۸۵ و ۹۳ با تغییر)

۱- تضاد- ایهام

۲- تشبیه- جناس

۳- تلمیح- جناس

۴- تشخیص- تشبیه

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است اما حالا به بررسی سایر گزینه‌ها می‌پردازیم:

۲ ← تشبیه (اضافه تشبیه‌ای): پیک صبا / تناسب: بلقیس و شهر سبا

۳ ← تلمیح ← اشاره به خبر آوردن هدهد از بلقیس، ملکه سرزمین سبا برای سلیمان نبی (ع) / جناس: صبا، سبا / روان، روانه

۴ ← تشخیص: این که «آهی به سوی کشور بلقیس روانه شده باشد بیانگر آرایه تشخیص (جان بخشی) است؛ همچنین، تشبیه باد صبا به پیک و روانه کردن آن تشخیص دارد.

زبان فارسی:

معمولاً 5 تست از درس ادبیات فارسی مرتبط به زبان فارسی است. اکثر دانش‌آموزان از خواندن زبان فارسی خودداری می‌کنند و اگر خیلی لطف کنند فقط قسمت‌های ساده این درس را می‌خوانند.

زبان فارسی به ۲ قسمت تحلیلی و حفظی تقسیم می‌شود:

بخش‌های حفظی عبارتند از:

زندگی‌نامه‌نویسی، بازگردانی و بازنویسی، آشنایی با نوشته‌های ادبی، مرجع‌شناسی، اسناد و نوشته‌های حقوقی.

درس‌های تحلیلی عبارتند از:

اجزای جمله- ساختمان واژه- وابسته‌های اسم و ویرایش

اگر بخواهیم مهم‌ترین درس‌های زبان فارسی را بر اساس بودجه‌بندی اولویت‌بندی کنیم به صورت زیر است:

اجزای جمله- ساختمان واژه- ویرایش- وابسته‌های اسم

نکته ← حداقل یک‌بار این درس را برای کنکور مطالعه کنید بعضی وقت‌ها تست‌های ساده‌ای از زبان فارسی مطرح می‌شود.

۱- در تست‌های کنکور مشاهده کرده‌اید که گاهی سوالی به شکل "کدام بیت با بقیه متفاوت است" برای پاسخ‌دادن به این گونه سوال‌ها ابتدا بیتی که برای شما آشنا است را انتخاب می‌کنیم و به‌طور اتفاقی با بیت دیگری مقایسه می‌کنیم اگر مفهوم‌شان یکسان بود هر دو را حذف می‌کنیم و سراغ گزینه‌ی دیگر می‌رویم و اگر گزینه‌ای مفهوم یکسان با دو بیت قبل داشت آن را حذف می‌کنیم و گزینه‌ی بعدی پاسخ تست است اگر مفهوم‌شان یکی نبود سراغ گزینه‌های بعدی می‌رویم و با قبلی‌ها مقایسه می‌کنیم و دوباره هم‌مفهوم‌ها را حذف می‌کنیم و گزینه‌ی متفاوت جواب است.

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟ (ریاضی ۹۳)

(۱) هر سر موی تو را با زندگی پیوندهاست

با چنین دلبستگی از خود بریدن مشکل است.

(۲) بی‌قراران هر نفس در عالمی جولان کنند

هم چو بوی گل یکجا آرمیدن مشکل است

(۳) هر که گردانید از دنیای رهن روی خویش

بی تردد پشت بر دیوار منزل داده است

(۴) خارِ صحرای علایق نیست دامنگیر من

گردبادم، ریشه من بال پرواز من است

پاسخ صحیح گزینه‌ی ۲ است که مفهوم گزینه‌ی ۲ بی‌قراری عارفان است و مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها ترک تعلقات دنیوی است.

نکته: اگر در آزمون‌های آزمایشی شرکت می‌کنید تست‌های قرابت معنایی را از دست ندهید و آن‌ها را در یک دفتر برای خودتان بنویسید شاید یکی از گزینه‌های تست‌های کنکور از همین تست‌ها بود!

راهکارهایی جهت پاسخگویی بهتر و راحت‌تر به تست‌های قرابت معنایی:

۱- **بیت‌ها را درست بخوانید:** در اکثر اوقات به این دلیل نمی‌توانید مفهوم بیت را متوجه شوید زیرا بیت را به درستی نمی‌خوانید و از می‌گذرید.

۲- **اجزای جمله‌های نامرتب را مرتب کنید:** این بخش شامل ۲ زیرمجموعه است ← الف: بعضی وقت‌ها بخشی از جمله حذف شده (مخصوصاً شعر) و باید جزء حذف شده را با توجه به کلمات و جملات حدس بزنیم و سپس جمله را کامل کنیم تا بتوانیم به درستی معنا و مفهوم آن را دریابیم. ب: در گذشته شاعران برای وزن شعرشان اجزای جمله را جابه‌جا می‌کردند نمونه بارز آن شاعرها فردوسی، سعدی و حافظ است پس اول جملات را مرتب می‌کنیم سپس آن را معنی می‌کنیم.

۳ ← به واژه‌هایی که معنی متفاوت دارند توجه کنید: به‌طورمثال در بیت " تو شاهی و گر ازدها پیکری
باید بر این داستان داوری " ← گر به معنی یا است و نباید آن را اگر معنی کنیم.

۴ ← معنا کردن بیت‌ها: بعد از آن که بیت‌ها را درست خواندیم و واژه‌های حذف شده را پیدا کردیم و ارکان
جمله را مرتب کردیم باید آن بیت را معنی کنیم هر چند ترجمه ما سطحی و ظاهری باشد اما شجاعت انجام
این کار را داشته باشید.

۵ ← فهمیدن مفاهیم: در هر بیت دنبال یک یا چند مفهوم بگردید در واقع مفهوم همان باطن یک بیت
است.

مفاهیم بیت‌ها در کتاب درسی به سه دسته کلی تقسیم می‌شود:

الف ← مفاهیم عارفانه: عارفان یا همان اهل دل گروهی که دل و احساس درونی را تنها راه شناخت عمیق
حقایق هستی می‌دانند عارفان معتقدند برای شناخت هر چیز باید عاشق آن چیز بود.

ب ← مفاهیم عاشقانه: در مفاهیم عاشقانه اغلب شاهد عشق‌های زمینی هستیم و دقت کنید عشق به خدا
از مفاهیم عارفانه است. یکی از مزیت‌های عاشق بودن آن است که اگر عاشق باشید و یا بوده باشید به راحتی
خیلی از مفاهیم را درک می‌کنید و تست‌ها را هم به درستی پاسخ می‌دهید.

ج ← مفاهیم تعلیمی: شاعر با استفاده از حس شاعرانه‌اش می‌خواهد مطالبی را به خوانندگانش بیاموزد از
نظر او این مطالب برای خواننده سودمند است پس به این‌گونه مفاهیم، مفاهیم تعلیمی می‌گویند.

مفهوم «اگر کسی وصف او ز من پرسد / بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز؟» با همه ابیات، به استثنای بیت
..... تناسب دارد؟ (هنر ۹۱)

۱) آن دهان نیست که در وصف سخن‌دان آید

مگر اندر سخن آیی و بدانم که لب است

۲) چون سخن در وصف این حالت رسید

هم قلم شکست و هم کاغذ درید

۳) خدای را به صفات زمانه وصف مکن

که هر سه وصف زمانه است «هست» و «باید» و «بود»

هر چه گویم هزار چندین است

۴) وصف خوبی او چه دامن گفت

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح تست است. مفهوم گزینه‌ی یک: اغراق در توصیف کوچکی دهان یار و مفهوم مشترک
گزینه‌ها و بیت سؤال: وصف‌ناپذیری عشق و معشوق است.

کدام بیت با متن زیر قرابت مفهومی دارد؟

« پادشاهی را گفت: شنیده‌ام فلان عامل را که فرستاده‌ای به فلان ولایت، بر رعیت دست‌درازی می‌کند و ظلم را روا می‌دارد. گفت: روزی سزای او بدهم. گفت: بلی، روزی سزای او را بدهی، که مال رعیت تمام سته باشد.» (هنر ۹۷)

(۱) عدل را در وقت ظلم ای محتسب منظوردار

حد ما گر می‌زنی باری به چوب تاک زن

(۲) با رعیت صلح کن وز جنگ ایمن نشین

زان که شاهنشاه عادل را رعیت لشگر است

(۳) پادشاهی کو روا دارد ستم برزیردست

دوست دارش روز سختی دشمن زورآور است

(۴) پادشاهی نیست آن کز روی غفلت چندگاه

بر سر از دود دل درویش افسر داشتن

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح تست است. مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه‌س ۴ ← نکوهش غفلت از زیردستان. مفهوم سایر گزینه‌ها

(۱) تقابل عشق و زهد / سرمستی عاشق

(۲) سازگاری با رعیت موجب حمایت و پشتیبانی آن‌ها است / محبت عامل معنویت است.

(۳) ستم رعیت موجب از دست دادن پشتوانهٔ مردمی و شکست از دشمن است.

املاء ← این بخش شامل ۳ تست است و بیش‌تر داوطلبان (حتی طراحان کنکور) در املاء ضعیف هستند.

الف ← به واژه‌های هم آوا و مشابه که در بخش واژگان هم مورد بررسی قرار دادیم توجه دوچندان داشته باشید.

ب ← کلمات دخیل عربی را که به فارسی وارد شده‌اند را به خاطر بسپارید مثل ← اولوالامر

پ ← کلماتی که همزه دارند بسیار مورد علاقه‌ی طراحان کنکور است مثل ← لؤلؤ- مؤکد- مایوس

در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟ (تجربی ۹۷)

(۱) گه سبجه به دست و گاه زنار به دوش

یارب چه کنم کی‌ام چه آیین دارم

(۲) تا مه و مهر فلک والی روزند و شب‌اند

تا شب و روز جهان اصل ظلام است و ضیاست

(۳) در خدمت جانانه کمر بسته ستادیم

در ساحت میخانه سرآسیمه دویدیم و

عزت منعم ببین و زلت سائل

۴) ای که ندیدی مقام عاشق و معشوق

گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است و "ذلت: خواری" و "زلت: لغزش" است که اشتباه بیت است.

نکات املاء:

گروه‌های زیر را نباید به عنوان غلط املائی در نظر گرفت:

الف ← تعدادی از کلمات دو املائی هستند یعنی با هر دو نوع املاء نوشته شوند صحیح است ولی شکل اول آن‌ها رایج‌تر است. تعداد این کلمات محدود است و باید آن‌ها را بلد باشید.

مثال ← تهران- طهران تپش- طپش بلیت- بلیط

ب ← تعدادی از کلمات هم با ط عربی و هم با ت فارسی نوشته می‌شوند که املائی هر دو شکل آن‌ها صحیح است.

مثال ← ذخیرت- ذخیره ضربت- ضربه رحلت- رحله

پ ← تعدادی از کلمات هم با دو واو نوشته می‌شوند هم با یک واو املائی این کلمات در هر دو حالت صحیح است.

مثال ← سیاووش- سیاوش چاووش- چاوش

توجه ← داود فقط یک واو دارد و کاووس و طاووس دو واو دارد.

توجه ← در کنکور سراسری "تشدید" به عنوان غلط املائی محسوب نمی‌شود مگر در موارد زیر:

الف ← اشتباه در کاربرد آن: **Masoud Mehryad**

مثلاً ← مننت منّت

ب ← تغییر در معنا:

قوت: غذا قوّت: نیرو و توان

در کدام عبارت غلط املائی وجود دارد؟ (تجربی ۹۵)

۱) اصحاب حزم گناه ظاهر را عقوبت مستور جایز نشمردند.

۲) و چندان که شایانی قبول حیات از این جثّه زایل گشت، بر فور متلاشی گردد

۳) اندیشه با اتباع خویش در میان نهاد و احوال خویش در مطاوعت و صدق مناصحت به قابوس نوشت

۴) این مسئله خلاف آن قیاس است که خواهی کرده است که یزدان مطبوع است بر خیر و قادر نیست بر شر.

فقط درگزینه‌ی ۴ غلط املایی وجود دارد که غیاث در این جمله صحیح نیست و باید کلمه‌ی قیاس به معنی اندازه گرفتن و سنجیدن را جایگزین آن کنیم.

نکته ی پایانی :

اگر زحمتی نیست خودآموزی ها و توضیحات درس ها را بخوانید لطفا. مخصوصا توضیح آیه ها که مفهوم آن ها برای کنکور واقعا لازم است.

